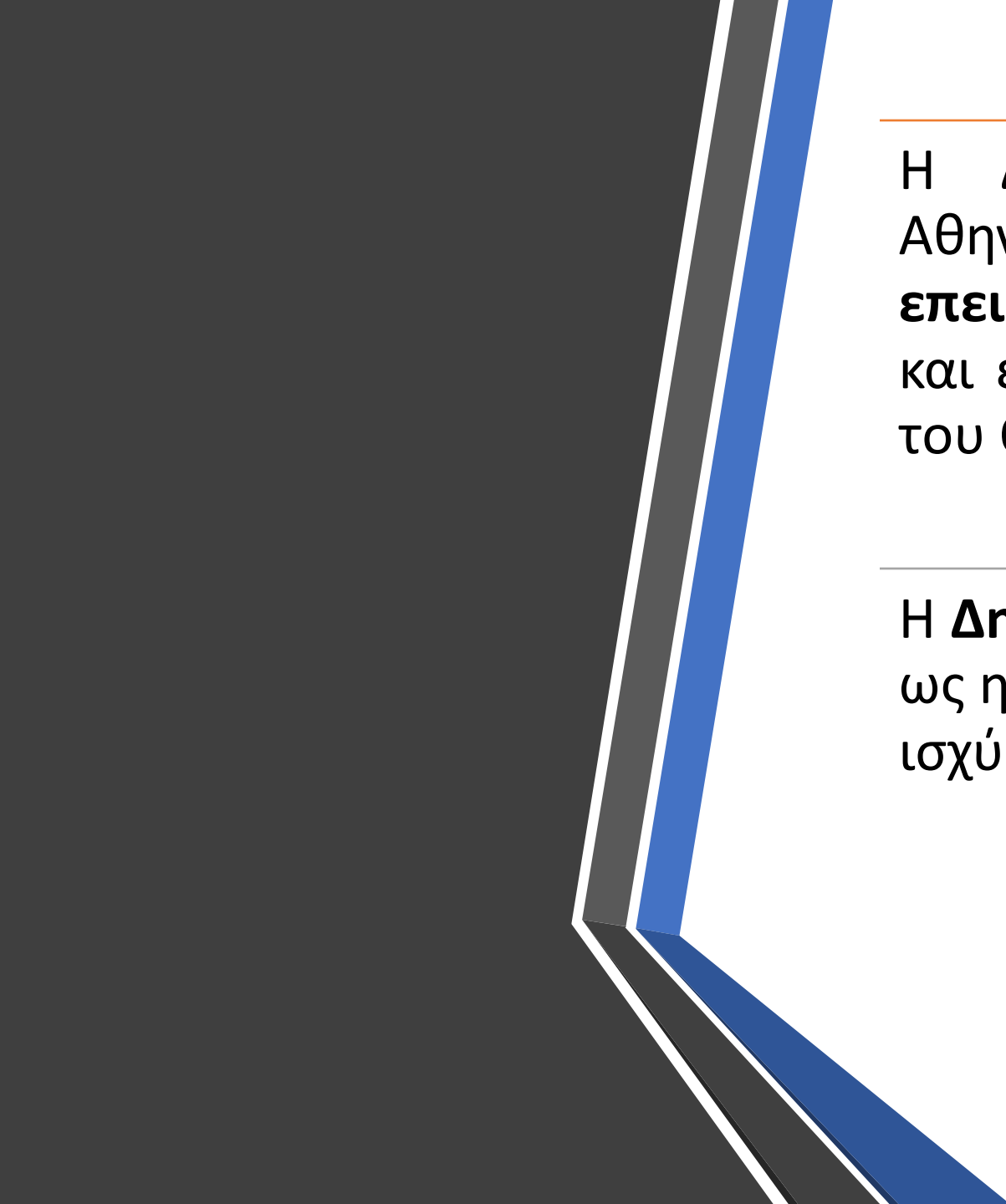

Δημηγορία Αθηναίων- Μηλίων

Ετυμολογία της
λέξης
«δημηγορία»

Δημηγορία < δήμος + αγορεύω:

Η αγόρευση ενώπιον της
Εκκλησίας του Δήμου που
αποσκοπούσε να συμβουλευτεί
τον λαό περί του πρακτέου.

Η **Δημηγορία** των Μηλίων με τους Αθηναίους είναι ένα από τα **δραματικότερα επεισόδια** του Πελοποννησιακού Πολέμου και εξιστορείται στο 5ο βιβλίο της Ιστορίας του Θουκυδίδα (Ε 85-113).

Η **Δημηγορία** αυτή έχει μείνει στην ιστορία ως η αντιπαράθεση του δικαίου έναντι της ισχύος.

Ιστορικά Γεγονότα 1

Ενώ ήταν λοιπόν ακόμη σε ισχύ η λεγόμενη Νικίειος Ειρήνη, δηλαδή η συνθήκη ειρήνης που είχε συνομολογηθεί μεταξύ Αθηναίων και Λακεδαιμονίων το έτος 421 π.Χ. για πεντηκονταετή κατάπαυση των εχθροπραξιών, οι Αθηναίοι τυφλωμένοι από τη μεγάλη τους οικονομική και στρατιωτική ισχύ – παραβιάζοντας τους όρους της συνθήκης αυτής και καταπατώντας κάθε έννοια δικαίου και ηθικής – επιχείρησαν να εξαναγκάσουν τους Μηλίους να ενταχθούν στην Αθηναϊκή Συμμαχία, δηλαδή στο δικό τους στρατιωτικό μπλοκ.

Η Συμμαχία της Δήλου ήταν μια πολιτική και στρατιωτική ένωση περίπου 150 αρχαίων ελληνικών κρατών-πόλεων κατά τον 5ο αιώνα π.Χ., υπό την ηγεμονία της πόλης των Αθηνών.

Ιστορικά Γεγονότα 2

Οι Μήλιοι, ως γνωστόν, ενώ είχαν δωρική καταγωγή και συνεπώς, ως συγγενείς φυλετικά με τους Λακεδαιμονίους, είχαν θέση μάλλον στη Σπαρτιατική Συμμαχία και όχι στην Αθηναϊκή, εν τούτοις παρέμεναν ως εκείνη τη στιγμή αυστηρώς ουδέτεροι, αποφεύγοντας να εμπλακούν στην τόσο ολέθρια για την Ελλάδα εμφύλια εκείνη σύρραξη – δηλαδή στον γνωστό Πελοποννησιακό Πόλεμο.

Η Σπάρτη

Η Σπάρτη (Σπάρτα στη Δωρική διάλεκτο, Σπάρτη στην Αττική διάλεκτο) ήταν πόλη-κράτος στην Αρχαία Ελλάδα και ήταν χτισμένη στις όχθες του ποταμού Ευρώτα στη Λακωνία στο νότιο ανατολικό μέρος της Πελοποννήσου.

Μήλος

Καταγωγή των Μηλίων

- Οι κάτοικοι της Μήλου ήταν Δωριείς από την Λακωνία, που μεταφέρουν το κέντρο του νησιού από την Φυλακωπή, στο Κλήμα όπου δημιουργούν οχυρωμένο οικισμό. Εγκαταστάθηκαν στη Μήλο στις αρχές της 1ης χιλιετίας π.Χ., αλλά παρέμειναν ανεξάρτητοι.

Μήλος

Ιστορικά Γεγονότα 3

Οι Αθηναίοι, χωρίς να προκληθούν ανοικτά και χωρίς καμιάν απολύτως σοβαρή αιτία, τον Μάρτιο του 416 π.Χ. εμφανίστηκαν στη Μήλο με πολύ ισχυρή στρατιωτική δύναμη, έχοντας ως στόχο να εκβιάσουν τους Μηλίους να εγκαταλείψουν την ουδετερότητά τους και να προσχωρήσουν στη συμμαχία τους.

Ιστορικά γεγονότα 4 – Η «αλαζονεία της δύναμης»

Οι «προτάσεις», οι «συμβουλές» και οι «συγκεκριμενοποιημένες απειλές» που περιέχονται στους λόγους των Αθηναίων προς τους Μηλίους έχουν πράγματι αποτελέσει **κλασσικό δείγμα αμοραλισμού και κυνισμού σε επίπεδο διακρατικών σχέσεων, και κυρίως μνημείο της αλαζονείας της δύναμης, του δίκαιου του ισχυροτέρου.**

Το συμπέρασμα που συνάγεται διαβάζοντας το κείμενο του Θουκυδίδη είναι ότι η ανθρώπινη φύση παραμένει αμετάλλακτη στο πέρασμα των αιώνων...

Απόσπασμα από τη Δημηγορία - μετάφραση Ελ. Βενιζέλου 1

- Σε κάποια φάση των «διαπραγματεύσεων», όταν οι Μήλιοι επέμεναν σθεναρά να επικαλούνται τις αρχές του διεθνούς δικαίου και της ηθικής, οι Αθηναίοι ξεστομίζουν αναίσχυντα προς τους Μηλίους τα ακόλουθα:

Απόσπασμα από τη Δημηγορία - μετάφραση Ελ. Βενιζέλου 1

- «Απαίτησή μας είναι να επιτύχουμε όσα θεωρούμε δυνατά από εκείνα που έχουμε πράγματι στο μυαλό και οι δύο μας, αφού γνωρίζουμε καλά κι εσείς κι εμείς ότι σύμφωνα με την κρίση των ανθρώπων **το δίκαιο λαμβάνεται υπόψη μόνο όταν και τα δύο αντίπαλα μέρη κατέχουν ίση δύναμη για την επιβολή του, και ότι όταν αυτό δεν συμβαίνει οι ισχυροί υλοποιούν όσα τους επιτρέπει η δύναμή τους, ενώ οι ανίσχυροι ενδίδουν αποδεχόμενοι τη μοίρα τους**».

Απόσπασμα από τη Δημηγορία- Μετάφραση Ελ. Βενιζέλου 2

Στην ερώτηση των Μηλίων αν θα μπορούσαν να τους δεχτούν οι Αθηναίοι ως φίλους τους και όχι ως εχθρούς τους, ώστε να διατηρήσουν την ειρήνη και την ουδετερότητά τους, οι Αθηναίοι ανερυθρίαστα απάντησαν:

«Όχι! Γιατί η έχθρα σας μας βλάπτει πολύ λιγότερο από τη φιλία σας. Και τούτο διότι στα μάτια των υπηκόων μας, η φιλία σας θα είναι τεκμήριο αδυναμίας, ενώ το μίσος σας θα είναι τεκμήριο ότι είμαστε ισχυροί!»

Απόσπασμα από τη Δημηγορία-Μετάφραση Ελ. Βενιζέλου 2

- Σε μια ύστατη προσπάθεια , οι Μήλιοι προέβαλαν το επιχείρημα ότι οι Λακεδαιμόνιοι, χάριν του ιδίου του συμφέροντός τους, δεν θα θελήσουν να τους εγκαταλείψουν...
- Οι Αθηναίοι όμως το απέκρουσαν το επιχείρημα αυτό λέγοντας: «Δεν νομίζετε ότι το συμφέρον συμβαδίζει με την ασφάλεια, ενώ η άσκηση της δικαιοσύνης και της τιμής συνεπάγεται κινδύνους, τους οποίους οι Λακεδαιμόνιοι αποφεύγουν, ως επί το πλείστον, ν' αντιμετωπίζουν;»

Κρίσεις από τη δημηγορία

- Στην αντιπαράθεση επιχειρημάτων, οι Αθηναίοι τους τα είχαν εξηγήσει όλα αλλά δεν είχαν καταλάβει οι Μήλιοι παρά μόνο ελάχιστα...!
- Τελικά, οι Λακεδαιμόνιοι δεν έσπευσαν ποτέ σε βοήθεια... Κι ας ήταν αυτοί που ενέπνευσαν την αντίδραση των Μηλίων...

- Εσφαλμένα νόμιζαν οι κακόμοιροι οι Μήλιοι ότι θα είχαν το χρόνο να εξασφαλίσουν την συμμαχία των Σπαρτιατών. Έκαναν λάθος. Δυστυχώς, γι' αυτούς, ούτε οι Σπαρτιάτες διακινδύνευσαν την εμπλοκή τους ούτε και οι Αθηναίοι έκριναν ότι συνέφερε πια να τους έχουν φίλους...

Αποτελέσματα της «διαπραγματεύσεως»

- Φυσικά οι «διαπραγματεύσεις» αυτές έφτασαν αναπόδραστα σε αδιέξοδο – αφού οι Αθηναίοι, ερειδόμενοι στη δύναμή τους, επέμεναν αδιάλλακτα στις απαιτήσεις τους και οι Μήλιοι από την άλλη μεριά επέλεξαν αταλάντευτα να παραμείνουν ουδέτεροι.
- **Το αποτέλεσμα** ήταν οι Αθηναίοι να τους πολιορκήσουν ασφυκτικά και τελικά να τους υποδουλώσουν.
- **Και για τιμωρία:** κατέσφαξαν όλους τους άρρενες Μηλίους, ενώ οδήγησαν τα γυναικόπαιδα σιδηροδέσμια στα σκλαβοπάζαρα και τα πούλησαν.

Αποτελέσματα της «διαπραγμάτευσης»

- Έπειτα, στην παντέρημο Μήλο, μετέφεραν και εγκατέστησαν πεντακόσιους Αθηναίους κληρούχους.
- Η Μήλος ερήμωσε και ουσιαστικά έπαψε πια να υφίσταται ως ισότιμο μέλος σε οποιαδήποτε Συμμαχία. Ως μικρή δύναμη που ήταν, μόνο μία θέση ισχύος μπορούσε να διαθέτει, την κατοχύρωση του θεσμικού της δικαίου, δια μέσου της συνύπαρξης με τους Αθηναίους...
- **Συμπέρασμα: Συντελέστηκε λοιπόν, μία από τις σκληρότερες γενοκτονίες της αρχαίας ελληνικής ιστορίας, μία γενοκτονία ωμής βίας και βαρβαρότητας από τους πιο πολιτισμένους υποτίθεται εκείνη την εποχή Έλληνες, τους Αθηναίους!!!**

Ύβρις-Τίσις-Νέμεσις

- Στην αρχαία ελληνική γραμματεία, η υπέρβαση του μέτρου, η αλαζονεία και η περιφρόνηση για τους θεϊκούς και ανθρώπινους νόμους ονομαζόταν Ύβρις, με συνέπεια την αγανάκτηση των θεών (Νέμεσις), οι οποίοι έστελναν την Τίσι για να θολώσει την κρίση του υβριστή και να τον οδηγήσει στην καταστροφή.
- Για την συγκεκριμένη περίπτωση, πολλοί μελετητές υποστηρίζουν με πειστικά επιχειρήματα ότι η τιμωρία των Αθηναίων για την απάνθρωπη αυτή πράξη δεν άργησε να έλθει.
- Ύστερα από τρία χρόνια οι αλαζόνες Αθηναίοι θα αντιμετωπίσουν στη μακρινή Σικελία το αμείλικτο χέρι της Νέμεσης, που θα πλήξει αδυσώπητα τον πανίσχυρο στόλο τους και θα αποδεκατίσει τα πολυπληθή στρατεύματά τους. Ο Πελοποννησιακός πόλεμος τελείωσε το 404 π.Χ. με ολοκληρωτική νίκη της Σπάρτης έναντι των Αθηναίων.

Φαίνεται ότι η δικαιοσύνη έχει πάντοτε την τελευταία λέξη...

Διαχρονικά Συμπεράσματα 1

Από τη μελέτη της Δημηγορίας Αθηναίων-Μηλίων εξάγονται χρήσιμα συμπεράσματα και κυρίως διαχρονικά διδάγματα. Συγκεκριμένα:

- 1. Αναδεικνύεται η εντιμότητα και το θάρρος στη στάση των Μηλίων έναντι των απαιτήσεων που προέβαλλαν οι Αθηναίοι. Προτίμησαν να θυσιάσουν την ελευθερία τους (τελικώς απεδείχθη ότι θυσίασαν την ζωή τους) παρά να προδώσουν τους συμμάχους Σπαρτιάτες.
- 2. Οι απαντήσεις των Μηλίων ήταν απλές – σύντομες – λογικές – εύστοχες και σαφείς έναντι των απαιτήσεων των Αθηναίων οι οποίες ήσαν μακροσκελείς, ενίοτε διφορούμενες, απειλητικές, υπερφίαλες και υστερόβουλες, χαρακτηριστικό δείγμα πολιτικού λόγου.
- 3. Διαπιστώνεται ότι η στρατιωτική ισχύς αποτελεί καθοριστικό παράγοντα διατήρησης της ελευθερίας. Όντας το κράτος αδύναμο, γίνεται βορά στις διαθέσεις των ισχυρών και φυσικά δεν διαθέτει την ελάχιστη διαπραγματευτική δυνατότητα.

Διαχρονικά Συμπεράσματα 2

- 4. Αποδεικνύεται η αλαζονεία και ανηθικότητα των Αθηναίων οι οποίοι ενώ προέβαλλαν το πολίτευμα και πολιτισμό τους ως πρότυπα εφαρμογής, στην πράξη διεκατέχοντο από μικροψυχία και εκδικητικότητα έναντι των αδυνάτων. Ο διάλογος Αθηναίων και Μηλίων αποτελεί χαρακτηριστικό παράδειγμα πολιτικού κυνισμού και αμοραλισμού.
- 5. Σε κάθε λαό, ανεξαρτήτως εποχής και χρόνου, θα υπάρχουν λιπόψυχοι άνθρωποι οι οποίοι προκειμένου να επιβιώσουν, είναι ικανοί και πρόθυμοι να θυσιάσουν αρχές – αξίες – ιδανικά, όπως ορισμένοι από τους κατοίκους της Μήλου οι οποίοι συμμαχούσαν με τους Αθηναίους, προδίδοντας τον αγώνα της πόλης τους. Τα κίνητρα των προδοτών παραμένουν ΠΑΝΤΟΤΕ προσωπικά – ιδιοτελή – υλικά – ευτελή.
- 6. Αναδεικνύεται η ανεντιμότητα των Αθηναίων οι οποίοι αφού επικράτησαν των Μηλίων, αντί να προβάλουν τα ευγενή συναισθήματα του «νικητή» όπως μεγαλοψυχία – μεγαθυμία – ανωτερότητα, εξασφαλίζοντας έτσι και πολιτική υστεροφημία, προτίμησαν να κατασφάξουν τους Μηλίους εις το όνομα της «Αθηναϊκής δημοκρατίας».

Πηγές

- <https://www.capital.gr/me-apopsi/2222343/i-sfagi-ton-milion?amp=true>
- <https://theancientwebgreece.wordpress.com/2015/05/12/%CE%B8%CE%BF%CF%85%CE%BA%CF%85%CE%B4%CE%AF%CE%B4%CE%BF%CF%85-%CE%B4%CE%B9%CE%AC%CE%BB%CE%BF%CE%B3%CE%BF%CF%82-%CE%B1%CE%B8%CE%B7%CE%BD%CE%B1%CE%AF%CF%89%CE%BD-%CE%BC%CE%B7%CE%BB/amp/>
- <https://www.zougla.gr/page.ashx?pid=80&aid=465966&cid=122>
- <https://www.tovima.gr/2014/01/25/opinions/i-alazoneia-tis-dynamis/amp/>

Τέλος

